

Predmet C-304/21**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

12. svibnja 2021.

Sud koji je uputio zahtjev:

Consiglio di Stato (Italija)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

23. travnja 2021.

Žalitelj:

VT

Druge stranke u žalbenom postupku:

Ministero dell'Interno

Ministero dell'interno – Dipartimento della Pubblica Sicurezza –
Direzione centrale per le risorse umane**Predmet glavnog postupka**

Poništenje ili izmjena, nakon određivanja mjere udaljavanja s rada, presude br. 2672/2020 Tribunalea amministrativo regionale per il Lazio (Okružni upravni sud za Lacij Italija), sa sjedištem u Rimu, kojom je odbijena tužba koju je osoba VT podnijela radi poništenja obavijesti br. 333-B/12H.27.19 od 2. prosinca 2019. koja se odnosi na javni natječaj na temelju kvalifikacija i testova za dodjelu 120 radnih mjesta narednika Polizije di Stato (Državna policija, Italija) (u daljnjem tekstu: obavijest od 2. prosinca 2019.), kao i Decreta del Ministero dell'Interno 13 luglio 2018, n. 103 (Uredba Ministarstva unutarnjih poslova br. 103. od 13. srpnja 2018., u daljnjem tekstu: Ministarska uredba br. 103/2018), implicitne mjere kojom se osobi VT ne dopušta sudjelovanje u javnom natječaju i svakog drugog akta koji je njihov preduvjet, njima predodređen, s njima povezan ili koji je njihova posljedica.

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Usklađenost Decreta legislativo br. 334/2000 (Zakonodavna uredba br. 334/2000) sa zakonodavstvom Unije u području zabrane diskriminacije na temelju dobi, konkretno s Direktivom 2000/78/EZ. Naime, navedena zakonodavna uredba prilikom uređivanja zanimanja narednika Državne policije za sudjelovanje u predmetnom javnom natječaju uvodi dobnu granicu od 30 godina, pri čemu se u pitanje ne dovode određena odstupanja.

Članak 267. UFEU-a

Prethodno pitanje

Treba li Direktivu Vijeća 2000/78/EZ od 27. studenoga 2000., članak 3. UEU-a, članak 10. UFEU-a i članak 21. Povelje Europske unije o temeljnim pravima tumačiti na način da im se protivi nacionalno pravilo iz Zakonodavne uredbe br. 334/2000 i naknadnih izmjena i dopuna te izvori sekundarnog zakonodavstva koje je donijelo Ministero dell'interno (Ministarstvo unutarnjih poslova, Italija) kojim se za sudjelovanje u odabiru za radna mjesta narednika u okviru karijere službenikâ Državne policije predviđa dobna granica od 30 godina?

Navedene odredbe prava Unije

Članak 21. Povelje Europske unije o temeljnim pravima

Članak 3. Ugovora o Europskoj uniji

Članak 10. Ugovora o funkcioniranju Europske unije

Zaključci predsjedništva Europskog vijeća iz Helsinkija od 10. i 11. prosinca 1999. kojima se u točki 40. propisuje sljedeće: „Prilikom provedbe reforme tržišta rada države članice trebaju obratiti posebnu pozornost” osobito „na cjeloživotno učenje i jednake mogućnosti za muškarce i žene”.

Direktiva Vijeća 2000/78/EZ od 27. studenoga 2000. (u daljnjem tekstu: Direktiva 2000/78/EZ); konkretno, uvodne izjave 9., 11., 18., 23. i 25.; članak 2.; članak 3. stavak 1. točka (a); članak 4. stavak 1. i članak 6. stavak 1.

Navedene nacionalne odredbe

Decreto legislativo 9 luglio 2003, n. 216 (Zakonodavna uredba br. 216 od 9. srpnja 2003., u daljnjem tekstu: Zakonodavna uredba br. 216/2003); konkretno, članak 2. kojim se pojmovi „diskriminacija” i „izravna diskriminacija” definiraju na isti način kao u članku 2. Direktive 2000/78/EZ; članak 3. stavak 1. kojim se područje primjene Zakonodavne uredbe uređuje na isti način kao i područje

primjene Direktive 2000/78/EZ; članak 3. koji u stavcima 3., 4.bis i 6. preuzima sadržaj članaka 4. i 6. Direktive 2000/78/EZ.

Legge 15 maggio 1997, n. 127 (Zakon br. 127 od 15. svibnja 1997.); konkretno, članak 3. stavak 6. na temelju kojeg: „*Sudjelovanje u natjecajima koje organizira javna uprava nije ograničeno dobi, pri čemu se u pitanje ne dovode odstupanja koja se utvrđuju uredbama pojedinačnih uprava i koja su povezana s prirodom usluge ili objektivnim potrebama uprave*”.

Decreto legislativo 5 ottobre 2000, n. 334 (Zakonodavna uredba br. 334 od 5. listopada 2000., u daljnjem tekstu: Zakonodavna uredba br. 334/2000). Konkretno, članak 1. kojim se predviđaju kvalifikacije koje obuhvaća karijera službenika Državne policije, koja se razvija u rukovoditeljsku funkciju; članak 2. stavak 2. kojim se zadaci narednika Državne policije uređuju kako slijedi: „*Osobe koje ostvaruju karijeru službenika do stjecanja kvalifikacije glavnog narednika imaju kvalifikaciju službenika javne sigurnosti i službenika pravosudne policije. S obzirom na kvalifikacije koje imaju, te osobe obavljaju zadaće koje se odnose na institucionalne zadatke Državne policije i uprave za javnu sigurnost, uz samostalnu odgovornost u donošenju odluka i odgovarajući profesionalni doprinos. Također, provode osposobljavanje zaposlenog osoblja i, s obzirom na stručnost koju imaju, obavljaju zadaće obrazovanja i obuke osoblja Državne policije. Navedeno osoblje izravno surađuje s osobama koje imaju više kvalifikacije u okviru iste karijere i u slučaju da su te osobe odsutne ili spriječene, navedeno ih osoblje zamjenjuje u upravljanju uredima i odjelima. Ako im je dodijeljena predmetna zadaća, kao i prilikom zamjene upravitelja izdvojenih policijskih postaja javne sigurnosti, glavni narednici izvršavaju i nadležnosti lokalnog tijela javne sigurnosti. S punom odgovornošću za upute koje daje i postignute rezultate, isto osoblje također obavlja zadaće upravljanja uredima i odjelima koje nisu namijenjene osoblju koje ima više kvalifikacije, kao i zadaće usmjeravanja i koordinacije više organizacijskih jedinica u uredu kojem je to osoblje dodijeljeno. Navedene zadaće određuju se uredbom načelnika policije odnosno glavnog direktora javne sigurnosti, pri čemu se prednost daje zaposlenim zamjenicima narednika i narednicima, kao i u okviru ureda ili odjela koji obavljaju zadaće javnog reda i javne sigurnosti i nadzora državnog područja te u okviru specijaliziranih sektora i odjela. Istom uredbom također se određuju zadaće upravljanja uredima, koje se prije svega dodjeljuju glavnim narednicima*”; članak 3. stavak 1. na temelju kojeg: „*[...] Dobna granica za sudjelovanje u natjecaju, koja ne smije prelaziti 30 godina, utvrđuje se na temelju uredbе koja se donosi u skladu s člankom 3. stavkom 6. Zakona br. 127 od 15. svibnja 1997., pri čemu se u pitanje ne dovode odstupanja iz navedene uredbе [...]*”. Relevantne su i odredbe navedenog članka 3. stavka 3., kojim se u okviru predmetnog natjecaja predviđa test fizičke sposobnosti čiji negativan rezultat može sam po sebi odrediti neuspjeh u postupku odabira, te navedenog članka 3. stavka 4. na temelju kojeg: „*[d]vadeset posto raspoloživih mjesta za stjecanje kvalifikacije narednika namijenjeno je osoblju Državne policije koje posjeduje propisanu diplomu iz područja prava i koje nije starije od 40 godina [...]*”.

Ministarska uredba br. 103/2018; konkretno, članak 3. stavak 1. kojim se za sudjelovanje u javnom natječaju za stjecanje kvalifikacije narednika Državne policije predviđa dobna granica od 30 godina.

Decreto legislativo 30 aprile 1997, n. 165 (Zakonodavna uredba br. 165 od 30. travnja 1997.) kojim se, u skladu s člancima 1. i 2., utvrđuje dobna granica od 61 godine nakon koje se osoblje Državne policije umirovljuje zbog doseganja dobne granice.

Obavijest od 2. prosinca 2019.; konkretno, članak 3. stavak 1. točka (d) kojim se kao opći uvjet za sudjelovanje utvrđuje „*da je osoba navršila 18 godina i da nije navršila 30 godina*” i kojim se ipak predviđa da se navedena granica „*povisuje za najviše tri godine s obzirom na aktivnu vojnu službu koju su obavili kandidati*” i da se „*dobna granica ne primjenjuje na osoblje Državne policije. Za osobe koje su zaposlene u civilnoj upravi unutarnjih poslova dobna granica za sudjelovanje u natječaju iznosi 35 godina*”; članak 10. kojim se iz testa fizičke sposobnosti izuzimaju osobe koje su već u Državnoj policiji; članak 11. stavak 4. kojim se uređuje test fizičke sposobnosti čiji negativan rezultat može sam po sebi odrediti neuspjeh u postupku odabira.

Kratki pregled činjenica i postupka

- 1 Žalitelj, odnosno osoba VT pokušala se prijaviti na obavijest od 2. prosinca 2019. na temelju odgovarajućeg postupka preko interneta, ali u tome nije uspjela jer je iz informatičkog sustava proizlazilo da ona nije poštovala ograničenje najviše dobne granice od 30 godina unutar kojeg može sudjelovati u natječaju za narednika Državne policije, koje se predviđa člankom 3. stavkom 1. točkom (d) navedene obavijesti, člankom 3. stavkom 1. Ministarske uredbe br. 103/2018 i člankom 3. stavkom 1. Zakonodavne uredbe br. 334/2000. Naime, osoba VT rođena je 1988.
- 2 Osoba VT podnijela je tužbu Tribunaleu amministrativo regionale per il Lazio (Okružni upravni sud za Lacij), dopušteno joj je da uvjetno sudjeluje u natječaju i uspješno je prošla pristupne testove. Presudom br. 2672/2020 navedeni sud odbio je tužbu osobe VT, pri čemu je smatrao da dobna granica koja se predviđa obaviješću predstavlja opravdano ograničenje i u tom smislu nije protivno ni talijanskom Ustavu ni zakonodavstvu Unije kojim se također zabranjuje diskriminacija na temelju dobi, konkretno Direktivi 2000/78/EZ.
- 3 Osoba VT podnijela je žalbu protiv te presude Consigliju di Stato (Državno vijeće, Italija).

Glavni argumenti stranaka glavnog postupka

- 4 Pred Consiglijom di Stato (Državno vijeće) osoba VT ističe da je talijansko zakonodavstvo, kojim se na temelju članka 3. Zakona br. 127 od 15. svibnja 1997. predviđa dobna granica od 30 godina, protivno Direktivi 2000/78/EZ, članku 21.

Povelje o temeljnim pravima i članku 10. UFEU-a. Osoba VT smatra da navedena najviša dobna granica predstavlja neopravdanu diskriminaciju koja nije dopuštena navedenim pravnim pravilima. U tom pogledu osoba VT navodi članak 3. stavak 1. točku (d) obavijesti od 2. prosinca 2019., kojim se za određene kategorije potencijalnih sudionika predviđa dobna granica, što je također navodno neopravdano, kao i članak 10. navedene obavijesti kojim se iz testa fizičke sposobnosti izuzimaju osobe koje su već u Državnoj policiji.

5. Ministarstvo unutarnjih poslova traži da se žalba odbije, pri čemu zastupa obrazloženje presude br. 2672/2020 Tribunalea amministrativo regionale per il Lazio (Okružni upravni sud za Lacij).

Kratki pregled obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

6. Consiglio di Stato (Državno vijeće) ima dvojbe u pogledu usklađenosti Zakonodavne uredbe br. 334/2000, Ministarske uredbe br. 103/2018 i obavijesti od 2. prosinca 2019. sa zakonodavstvom Unije, pri čemu smatra da utvrđivanje predmetne dobne granice od 30 godina predstavlja diskriminaciju na temelju dobi u smislu članka 2. Direktive 2000/78/EZ, koja nije opravdana na temelju članaka 4. i 6. navedene direktive. Navedeno pitanje relevantno je za donošenje odluke u glavnom postupku, s obzirom na to da bi osoba VT mogla sudjelovati u natječaju o kojem je riječ ako se utvrdi navedena neusklađenost jer bi na snagu stupio članak 3. stavak 6. Zakona 127/1997, kojim se ne predviđaju dobne granice, pri čemu se u pitanje ne dovodi potreba uspješnog prolaska na testovima fizičke sposobnosti.
7. U prilog svojem argumentu Consiglio di Stato (Državno vijeće) poziva se na sudsku praksu Suda Europske unije o diskriminaciji koja se temelji na dobi u području zapošljavanja u policiji i vojnim snagama koji su zaduženi za javnu pomoć.
8. Navedeni sud koji je uputio zahtjev prije svega navodi da iz teksta članka 2. stavka 2. Zakonodavne uredbe br. 334/2000 proizlazi da su zadaće policijskih narednika u biti rukovoditeljske zadaće i zadaće upravne prirode. Kao bitne zadaće navedenog zanimanja ne predviđaju se operativne zadaće izvršne prirode, koje kao takve zahtijevaju posebno značajne fizičke sposobnosti koje se mogu usporediti s onima koje se zahtijevaju od službenika nižeg razreda španjolske državne policije, kako su utvrđene presudom Suda u predmetu C-258/15, za koje je Sud u svakom slučaju smatrao da su u skladu s dobnom granicom koja je za pet godina viša od one o kojoj je riječ u ovom slučaju.
9. Consiglio di Stato (Državno vijeće) zatim se poziva na presudu Suda u predmetu C-416/13 u kojoj se smatralo da nije proporcionalna dobna granica od 30 godina za stjecanje kvalifikacije službenika nižeg razreda lokalne španjolske policije, čije su zadaće uglavnom bile upravne prirode, ali u svakom slučaju nisu u potpunosti isključivale intervencije koje se temelje na fizičkoj snazi. Stoga sud koji je uputio zahtjev navodi da granicu od 30 godina tim više treba smatrati neprimjerenom u

ovom slučaju u kojem intervencije takve vrste nisu uobičajeni zadaci narednika Državne policije.

- 10 Osim toga, Consiglio di Stato (Državno vijeće) navodi presudu Suda u predmetu C-229/08 kojom je taj sud smatrao da je u skladu s člankom 4. stavkom 1. Direktive 2000/78/EZ opravdana dobna granica od 30 godina za potrebe zapošljavanja u tehničkoj službi srednje razine vatrogasaca, pri čemu je zastupao stajalište da su predmetne zadaće zahtijevale posjedovanje osobito značajnih fizičkih sposobnosti i da se te zadaće više nisu dodjeljivale nakon navršениh 45 godina.
- 11 S obzirom na tu sudsku praksu, Consiglio di Stato (Državno vijeće) navodi da je dobna granica od 30 godina o kojoj je riječ neproporcionalna i s obzirom na članak 3. stavke 3. i 4. Zakonodavne uredbe br. 334/2000. S jedne strane, sud koji je uputio zahtjev navodi da zbog nepostojanja zahtjeva koji su slični onima koji se ističu u presudi u predmetu C-258/15, predviđanje testova fizičke sposobnosti, čiji neuspješan rezultat dovodi do isključenja iz sudjelovanja u natječaju, u svakom slučaju treba smatrati dovoljnim za osiguravanje mogućnosti da se služba obavlja na način koji ona zahtijeva. S druge strane, iz predviđanja iznimke za stjecanje kvalifikacije narednika u odnosu na osoblje Državne policije koje je već u službi, ali koje je starije, koje se navodi u članku 3. stavku 4. navedene zakonodavne uredbe proizlazi da početna dob od 40 godina nije u potpunosti nespojiva sa zadaćama narednika Državne policije.
- 12 Naposljetku, Consiglio di Stato (Državno vijeće) podsjeća da, u skladu s člancima 1. i 2. Zakonodavne uredbe br. 165 od 30. travnja 1997., 61 godina predstavlja dobnu granicu nakon koje se osoblje Državne policije umirovljuje zbog dosezanja dobne granice. Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, ta dobna granica za umirovljenje osigurava primjereno razdoblje službe prije umirovljenja čak i osobama koje svoju karijeru počinju nakon 30. godine.